

Rozhovor s Františkem Špačkem webmasterem stránek Ministerstva vnitra ČR

Jako porotce soutěže Objev roku jste byl pozván na seminář „Vývoj webových prezentací měst, obcí a dobrovolných svazků obcí“. Co pro vás znamenalo setkání s kolegy, řekněme, z první úrovně e-governmentu?

To je jednoduché, chtěl jsem získat nové zkušenosti a poznat tvůrčí osobnosti. Kromě účasti v porotě Objevu roku časopisu Veřejná správa jsem jednou zkusil hodnotit Zlatý erb na konferenci Internet ve státní správě a samosprávě a letos jsem předsedal porotě o nejlepší webové stránky dobrovolných hasičů u příležitosti hasičských slavností v Litoměřicích. Práce porotce je vždy velmi inspirující. Jako webmaster ministerstva vnitra s potěšením pozoruji, kolik nových internetových tvůrců každým rokem přibývá a jak roste šíře a kvalita poskytovaných informací.

Jak rozvoj internetu zasáhl do prostředí státní správy?

Internet umožnil zejména nevídanou transparentnost státní správy. Nedávno jsem na přednášce nechtěně překvapil studenty žurnalistiky faktem, že webové stránky jsou pro ministerstvo výborným prostředkem pro poskytování originálních informací z původních zdrojů. Do vzniku internetu byla většina úředních informací poskytována tiskovým agenturám a novinářům s fatálním očekáváním, že zprávy budou vždy nějak nepatřičně upraveny. Jako na zavolanou přišel zákon o svobodném přístupu k informacím a ten uložil úřadům poskytovat informace občanům dálkovým způsobem a vlastně tedy přímo bez dalších novinářských korekcí. Ne, že bych neměl novináře rád, sám jsem dopisovatelem, novinářem a zpravodajem ČTK byl, ale jako bývalý pracovník tiskového oddělení policejního prezidia vím, o čem mluvím. Už tenkrát před nástupem internetu jsem pro zachování původnosti informací propagoval vlastní policejní stránky na teletextu CT 2. Díky internetu, potažmo intranetu se zvýšila transparentnost státní správy i dovnitř. Dnes už je například samozřejmost, že každý úředník, policista a hasič ví, jaká je struktura resortu. Nyní se už nestává,

že by si sami úředníci pletli pohraničnický s celníky.

Pozitivní přínos internetu je v tomhle nesporný. Ale aby si informace zachovaly svoji původnost, je třeba zainteresovat lidi, kteří jsou přímo u toho...

Zpočátku bylo i u nás nutno překonat do jisté míry pocho-pitelný, ale z hlediska mediálního využití nešťastný názor, že webové stránky jsou jenom záležitostí programátorů a správců sítí. Bylo nutno získat pro vytváření webových stránek tiskové mluvčí, redaktory resortních časopisů, nakladatelství a další redakčně zkušené pracovníky. Autorem bylo potřeba pomáhat překonávat obavu z konkurence profesionálních novinářů a povzbuzovat je k vytváření nového image ministerstva vnitra. Přece jenom pohled na ministerstvo vnitra byl pohledem na instituci, jež pro většinu lidí představovala symbol strachu a totality. Dnes má ministerstvo vnitra v internetu vlivné médium a samozřejmě to na jeho pracovníky klade nové nároky. Na ministerstvu vnitra neexistuje žádná internetová redakce a ten, kdo chce lidem něco sdělit, musí to umět napsat, namluvit, případně nafotit nebo nafilmovat a poslat nám to e-mailem. Velký pokrok v psaní udělali policejní mluvčí a velmi dobrými fotografiemi překvapují hasiči záchranáři. A nejen to. Prostřednictvím internetu poskytuje ministerstvo vnitra řadu služeb. Odborníci lidem radí jak řešit nejrůznější životní situace a správci centrálních evidencí jim nabízejí údaje o neplatných dokladech, odcizených motorových vozidlech, adresách, archivních fondech, hledaných a pohřešovaných osobách a podobně.

U tak bohatého webu na informace musí být problém setřídění informací...

Obsah jsme nejdříve začali dělit podle organizační struktury, pak podle adresátů a naposledy podle otázek kdo, co, kdy, kde a jak. Informace webového serveru jsou velmi rozmanité a vytvářet pro ně rubriky s ohledem na různou frekvenci doplňování a aktualizací a umožnit rychlý přístup k informacím podle tématu i podle zpracovatele je velmi obtížný úkol. Zvláště, když tím nahrazujete chybějící vyhledávací službu a redakční systém.

FOTO: RADOŠLAV BERNAT

Poslední změna designu je zvlášť poučná. Někdy v roce 1999 se do nás redaktori počítačových časopisů a po nich i ostatní novináři s vervou pustili, že ministerstvo vnitra má sice velké množství užitečných informací, ale celkový dojem kazí grafika. Přitom jsme v té době vyhráli Český zavináč v Hradci Králové a byli třikrát nominováni na Zavináč České internetové akademie v Praze. Novináře samozřejmě nezajímalo, že stránky musíme dělat bez grafika a že peníze na nějakého externistu pro nás tehdy byly nedostupné. Pak přišel rozruch kolem internetového Rádía Vnitro a kritika grafiky na čas utichla. Na pozadí toho jsme analyzovali obsah webového serveru ministerstva vnitra, abychom získali sofistikovaně řešení. To se povedlo, ale paradoxně právě uplatněním grafických zásad jsme dosáhli toho, že nám lidé říkají, že ministerstvo vnitra má sice velké množství užitečných informací, ale hůře se hledají. Pro nás webmastery to znamenalo, že do popředí vyskočil staronový problém křížení informací v rubrikách dělených podle obsahu a podle organizační struktury. Počátkem listopadu loňského roku jsme proto předložili návrh se zmenšeným počtem grafických navigačních prvků v záhlaví a s předsunutím navigační mapy na home page. Jsem přesvědčen o tom, že to pomůže.

Jaké další změny kromě úpravy grafiky plánujete?

Doba nových projektů, za které se v Hradci Králové udělovaly ceny Český zavináč už asi pro ministerstvo vnitra skončila. Obecně vzato se hlásíme k tomu, abychom se podíleli na optimalizaci propojování mechanismu veřejné správy, aby pracovala rychleji, efektivněji a levněji. Velkou

pozornost věnujeme přípravě „životních situací“ pro Portál veřejné správy, přípravě Národního dopravně informačního systému a přípravě stránek s právními normami a životními situacemi ve všech jazycích Evropské unie. Pro operativnější využívání poskytovaných informací připravujeme jejich publikování pomocí redakčního systému. Zejména policejní mluvčí budou moci nonstop vyhlášovat aktuální pátrací relace a výzvy svědkům dopravních nehod. Nasazení publikačního systému se neobejde bez benchmarku internetových a konvenčních mediálních možností. Pro všechny zainteresované redakce připravujeme tvrdé otázky na tělo jako například: „Kdo rychleji a kvalitněji přinese zprávu o události veřejnosti?“. Předpokládám, že se tím bude iniciovat změna paradigmatu redaktorů zabývajících se poskytováním informací o bezpečnosti, veřejné správě a ochraně obyvatelstva.

A bych nezapomněl – v nejbližší době bychom měli zveřejnit telefonní číslo pro krátké textové zprávy, pomocí kterých budeme všichni moci zjišťovat, jestli je motorové vozidlo evidováno v internetové policejní databázi odcizených motorových vozidel. A od 1. ledna 2005 máme ze zákona povinnost v databázi neplatných dokladů uvádět datum pozbytí platnosti.

Tak velký systém už je náročné obhospodařovat, jak ho zvládáte udržovat v pořádku?

Desetitisíce stránek, tisíce obrázků, stovky zvukových nahrávek a nespočet údajů z centrálních evidencí si denně prohlížejí tisíce lidí a každý z nich může najít nějakou chybu. Pracovníci

webového oddělení si to uvědomují a jsou nakonec vždy rádi, když se chyba najde a odstraní. Zajímavým faktem přitom je, že bezchybnost a aktuálnost webu udržujeme většinou díky kontaktům s veřejností než vymáháním kontroly stránek ze strany útvarů. Veřejná kontrola je pružnější a rychlejší. Vždy je třeba mít na paměti cíle webové prezentace a pro jejich splnění hledat řešení v reálné situaci, což někdy znamená nadělat si u konzervativnějších kolegů jisté problémy. Musím zaklepat na dřevo – zatím nám to ale prochází. Také se jako webmaster odpovědný za tak velký server snažím dívat na svoji práci svrchu, abych ten hektický vývoj dokázal racio-

Dejme tomu, že by existovala soutěž webových prezentací ústředních státních orgánů a mohli byste se o své zkušenosti podělit na podobném semináři. Pěkná představa. Asi by ten seminář vedl ministr informatiky a já bych byl moc rád, že jsem se takové události dožil. Webmaster všeobecně potkává málo lidí, se kterými si může v plně šíři popovídat – řekl bych – o vnitřních záležitostech své práce. S většinou lidí webmaster mluví o tom, co oni vidí na monitoru a přitom mu v hlavě běží projekce zdrojového kódu, adresářové struktury, přenášení dat a v mém případě i formulování úkolů pro podřízené. Z toho důvodu jsem už třikrát připravoval setkání webmasterů na králo-

nálně ohodnotit. Odblokují se mi překonané představy a zásady.

K tomu aby si člověk dokázal udržet nadhled, by byla dobrá možnost výměny informací s kolegy na stejné úrovni.

vehradecké internetové konferenci a jsem rád, že naposledy o něj projevil zájem právě ministr informatiky. Rozhodně bych ocenil, kdyby někdo podpořil webmasterovskou komunitu ve státní správě.

IVANA JUNGOVÁ

Nepřehlédněte

V zájmu dobré informovanosti veřejnosti a zjednodušení možnosti podávat Úřadu pro ochranu osobních údajů stížnosti, byla zřízena na jeho webových stránkách samostatná rubrika www.uouu.cz/spam.php3, v níž je možné nalézt kromě potřebného výkladu problematiky a vysvětlení pozice Úřadu také speciální formulář: jeho vyplnění usnadňuje stěžovateli učinit podání na Úřad. Kromě možnosti podání stížnosti online je vyplněním formuláře stěžovateli usnadněno rozhodování, jaké informace je třeba poskytnout, aby Úřad mohl konat v souladu se svými povinnostmi.

-u00u-

Sondy do nitra internetu LXXXI

Na čištění kódu jsou validátory!

V současné době plně nejrůznějších webových prohlížečů různé interpretujících HTML kód i kaskádní styly se web pomalu ale jistě vrací ke svému původnímu záměru. Přinášet uživatelům sémantické a strukturované dokumenty, jejichž obsah je oddělen od svého formátování. Je to jediná cesta, jak zajistit v přijatelné míře tolik potřebnou kompatibilitu zobrazování obsahu www stránek na různých platformách a prohlížečích. V neposlední řadě odpovídá tento trend snahám bezbariérově zpřístupnit web i hendikepovaným uživatelům. I přes to, že dokument bude strukturovaný a svým HTML kódem a kaskádními styly bude odpovídat příslušným www standardům, stále ještě bude bohužel dostatek prostoru na balancování mezi tvrdohlavostí prohlížečů, aby obsah stránek byl přístupný opravdu všem. Nutným základem a dobrou výchozí pozicí pro ladění kompatibility zobrazování je kód stránek striktně odpovídající www standardům.

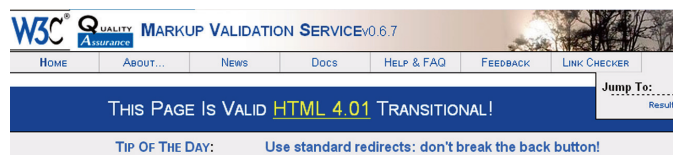
Dobrym pomocníkem pro získání čistého kódu www dokumentů jsou **validátory**, které dokáží vyhodnotit kód předložené www stránky a případně upozornit na odchylky od www standardů deklarovaných v hlavičkové části HTML dokumentů. Nejpopulárnější validátory HTML kódu a CSS stylů najdete na stránkách organizace **World Wide Web Consortium**, která byla vytvořena na podzim v roce 1994 za účelem rozvoje a dohledu nad webovými standardy.

Validátor kódu je softwarový nástroj, ověřující syntaxi (X)HTML dokumentů a souborů definujících kaskádní styly.

Použití validátorů je zdarma a je jednoduché. Postačí do validátoru zadat URL testovaného dokumentu a pak už jen s napětím čekat na výpis výsledku průchodu kódu validátorem. Tím, že validátor upozorní na chyby v kódování www dokumentů, máme možnost postupně chyby odstraňovat až dojde ke kýženému výsledku, kdy validátor oznámí, že kód dokumentu odpovídá příslušné specifikaci (viz obrázek). K odstraňování chyb je možné využít bohaté informační zázemí validátorů.

Pokud je ve výpisu hodně chyb, bývá často příčina už v definici DOCTYPE v záhlaví dokumentu. Už samo správné nastavení této deklarace často výrazně sníží množství chybových hlášení. Obdobná doporučení a tipy pro odstranění závad jsou součástí bohatého informačního zázemí validátorů.

Jediné co za nás validátor neudělá, je automatické odstranění zjištěných HTML hříchů v kódu dokumentu. Jejich náprava a odladění může přijít pouze z klávesnice autora dokumentu.

NOTE: You can also view [verbose results](#) by setting the corresponding option on the [Extended Interface](#).

The document located at <http://www.xxxx.xx> was checked and found to be valid **HTML 4.01** Transitional. This means that the resource in question identified itself as "HTML 4.01 Transitional" and that we successfully performed a formal validation using an SGML or XML Parser (depending on the markup language used).

W3C HTML 4.01 To show your readers that you have taken the care to create an interoperable Web page, you may display this icon on any page that validates. Here is the HTML you should use to add this icon to your Web page:

```
<p>
<a href="http://validator.w3.org/check?url=referer">img border="0"
src="http://www.w3.org/Icons/valid-html401"
alt="Valid HTML 4.01!" height="31" width="88"></a>
</p>
```

Thanks to this code, you will be able to re-validate your Web page by following the link (click on the image), and we encourage you to do so every time you modify your document.

Oznámení úspěšného průchodu (X)HTML dokumentu validátorem.

Kde s validátory začít?

www.w3.org – World Wide Web Consortium
validator.w3.org/ – HTML validátor
jigsaw.w3.org/css-validator/ – validátor CSS

Ing. EVŽEN VANĚK
 EVANEK Web Design Studio
 evanek@evanek.cz